SAHLGRENSKA AKADEMIN

Regler för docentur vid Sahlgrenska akademin

Beslutsfattare:
Fakultetsstyrelsen för Sahlgrenska akademin.

Beslutsdatum:
Fastställda av Sahlgrenska akademins fakultetsstyrelse 27 mars 2019, med kompletterande beslut av dekan 12 februari 2020. Revidering fastställd av Sahlgrenska akademins fakultetsstyrelse 26 augusti 2020, 24 mars 2021, 7 december 2022 och 16 september 2026.

Giltighetstid:
Från och med 1 januari 2027 och tillsvidare.

Ordet docent har sitt ursprung i det latinska verbet docere; att lära, att undervisa, att utbilda. En docent är en person som disputerat och som därutöver har dokumenterad vetenskaplig och pedagogisk kompetens. Som docent ska man självständigt kunna tillägna sig vetenskaplig kunskap och kunna förmedla den till andra.

En docent vid Sahlgrenska akademin ska ha genomfört god forskning fristående från tidigare samarbeten, publicerat resultaten och ha förmåga att attrahera extern forskningsfinansiering. Vidare krävs hög sakkunskap inom ämnesområdet och förmåga att kommunicera dessa kunskaper med omvärlden.

Docenten ska ha en tydlig anknytning till och vara till nytta för Sahlgrenska akademin genom att bedriva forskning samt delta i undervisningen. Därutöver förväntas man som docent åta sig andra uppdrag som t.ex. administrativa uppdrag för SA, handledarskap, ledamot av betygsnämnd, sakkunniguppdrag samt uppdrag som fakultetsopponent.

Behörighet

Behörig för docentur vid Sahlgrenska akademin är den som uppfyller fastställda krav på:

- vetenskaplig skicklighet och självständighet
- pedagogisk skicklighet och självständighet
- ämneskompetens
- anknytning till Sahlgrenska akademin

Samtliga kriterier har inbördes samma tyngd och är inte rangordnade. Kompetens och meriter inom ett område kan inte kompensera brist på kompetens och meriter inom ett annat. Lika stor omsorg ska ägnas åt bedömning av samtliga kriterier.

Vetenskaplig skicklighet och självständighet

Den sökande ska, utöver vad som krävs för doktorsexamen, redovisa vetenskaplig skicklighet och självständig forskningsförmåga.

Vetenskaplig skicklighet

Vetenskaplig skicklighet dokumenteras vanligen i form av originalarbeten, det vill säga artiklar som är publicerade eller accepterade för publikation i välrenommerade, internationella, engelskspråkiga tidskrifter med ”peer review”-system och som till större delen är baserade på originaldata.

Ungefär 14-16 originalarbeten ska redovisas, inklusive de arbeten som ingår i doktorsavhandlingen, men det är artiklarnas vetenskapliga kvalitet, författarordning, antal författare och arbetets omfattning och i vilka tidskrifter de publicerats i som är avgörande snarare än antalet. Accepterade, men ännu inte publicerade artiklar ska kunna styrkas av acceptansbrev. Arbeten utförda innan avhandling kan tillgodoräknas, men majoriteten av originalarbetena ska dock vara utförda efter disputationen.

Normalt kan inte artiklar i supplement av tidskrifter, riktlinjer eller fallbeskrivningar tillgodoräknas som originalarbeten. Särskild bedömning sker av så kallade monografiarbeten.

Vetenskaplig självständighet

Vetenskaplig självständighet bedöms genom en samlad bedömning av den sökandes dokumenterade förankring i ett forskningsområde och om en egen konsekvent forskningslinje bedrivits utöver avhandlingsarbetet. Minst tre originalarbeten efter disputation ska vara utförda som förste- eller sisteförfattare och utan någon tidigare handledare som medförfattare. Den sökande ska ange om hon eller han är huvudansvarig författare eller, om så inte är fallet, sin roll i åberopat arbete. Delat förste- och sisteförfattarskap innebär att fler publikationer kan behövas. Delat författarskap behöver tydligt markeras i ansökan där sökande också beskriver en motivering till upplägget. Den sökande ska också markera huvudarbeten för bedömning av den vetenskapliga självständigheten.

Forskningserfarenhet inom annan forskargrupp än den där den sökande disputerat är en merit. Likaså är ”post-doc” vistelser vid annat universitet, i Sverige eller utanför landet, meriterande. Även forskningsanslag som huvudman eller nationell/internationell koordinator samt referee-uppdrag för internationella tidskrifter är meriterande.

Pedagogisk skicklighet och självständighet

Pedagogisk skicklighet

Med pedagogisk skicklighet avser Sahlgrenska akademin dokumenterad erfarenhet av och uppvisad förmåga att planera, genomföra, utvärdera och analysera undervisning och utbildning utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Verksamheten kan vara av varierande slag, t ex på grundnivå, avancerad nivå eller i forskarutbildning, inom vidareutbildning eller pedagogisk verksamhet riktad till allmänheten. Skicklighet förvärvas dels genom formell pedagogisk utbildning och dels genom undervisningserfarenhet.

Formell pedagogisk utbildning

Syftet med den pedagogiska utbildningen är att ge vetenskapliga redskap för att bedriva och utveckla undervisningen.

Formella kraven på pedagogisk utbildning vid ansökan om docentur är:

1: Högskolepedagogisk utbildning motsvarande minst 3 veckor

2: Handledarutbildning motsvarande minst 3 veckor

Vid Göteborgs universitet finns möjlighet att skaffa sig ovanstående kompetens enligt följande:

1: För högskolepedagogisk utbildning - genom godkänt resultat på PIL101 eller PIL102 eller PIL103 (de tidigare kurserna HPE101, HPE102 och HPE103 har samma innehåll och ger samma behörighet)

2: För handledarutbildning - genom godkänt resultat på kurs PIL201 (den tidigare kursen HPE201 har samma innehåll och ger samma behörighet).

Sökande med formell utbildning vid annat lärosäte än Göteborgs universitet, kommer att få sina meriter prövade gentemot den av Göteborgs universitet fastställda behörighetsgivande utbildningen i högskolepedagogik och handledning. Sökande kommer inför detta att kontaktas av handläggare vid kansliet och bli ombedd att komplettera sin ansökan med ansökningsblankett för Prövning och erkännande av högskolepedagogiska meriter

Undervisande verksamhet

För att man ska uppfylla kravet på undervisningserfarenhet krävs cirka 120 undervisningstimmar (45–60 min) faktisk undervisningstid (ej inkluderande för- och efterarbete) inom ämnesområdet eller närliggande ämne. Undervisningsmeriter får innefatta högskoleutbildning på grundnivå, avancerad nivå, i forskarutbildning, inom vidareutbildning och föreläsningar riktade mot allmänheten. Observera att vetenskapligt föredrag på konferens inte räknas som undervisning. En betydande del av undervisningen ska vara utförd under den senaste sexårsperioden.

Avvikelse uppåt eller neråt från riktvärdet 120 timmar kan krävas eller accepteras beroende på undervisningens kvalitet, nivå, bredd och omfattning.

Undervisningen kan ha skett i olika undervisningsformer, exempelvis föreläsningar, seminarier, demonstrationer, och praktiska schemalagda undervisningsmoment. Minst 60 timmar ska vara förberedd undervisning. Övriga undervisningsmoment räknas som handledning, till exempel laborationshandledning, klinisk handledning samt handledning av studenter inom enskilda projekt- eller examensarbeten liksom inom forskarutbildning eller vetenskapligt arbete för ST-läkare. Föreläsningar/information till allmänheten kan dock inte utgöra mer än 25 procent (30 timmar) av den totala tillgodoräknade undervisningstiden. Vid distansundervisning räknas liveföreläsning som faktiskt undervisningstid. Inspelad föreläsning räknas dubbelt som filmens längd, dock kan den endast räknas en gång.

För huvudhandledning av doktorand, projekt- eller examensarbetare (15 hp- eller 30 hp-arbeten) eller ST-läkares och ST-tandläkares fördjupningsarbeten tillgodoräknas en timma per individ och vecka, det vill säga max 20 timmar per termin och person/student/arbete. För handledning i det ordinarie kliniska eller laborativa arbetet räknas faktisk handledningstid. Handledning kan dock inte utgöra mer än 50 procent (60 timmar) av den totala tillgodoräknade undervisningstiden. Av de 60 timmar som kan utgöra handledning får endast hälften (30 timmar) utgöra doktorandhandledning eller bed-side undervisning.

Undervisningens omfattning ska normalt intygas av studierektor, kursgivare eller motsvarande.

Pedagogisk självständighet

För att erhålla en docentur vid Sahlgrenska akademin är det även viktigt att man varit självständig i den pedagogiska gärningen. Detta kan t.ex. avse kursansvar, handledning av vetenskapliga projekt- eller examensarbeten, pedagogiskt utvecklingsarbete, författande av läromedel och vetenskapliga pedagogiska artiklar, aktivt deltagande i pedagogiska konferenser.

Ämneskompetens

För docentur krävs att den sökande – utöver vad som krävs för doktorsexamen – har styrkt fördjupad och breddad kompetens inom ett av Sahlgrenska akademins undervisnings- och forskningsämnen. Det krävs vidare att den sökande under minst två år efter doktorsexamen har varit knuten till vetenskaplig institution inom relevant ämnesområde och där aktivt ha deltagit i utveckling och undervisning.

Anknytning till Sahlgrenska akademin

För att utses till docent vid Sahlgrenska akademin krävs att man har en anknytning till akademin samt att docenturen bedöms vara till nytta för forskningen och utbildningen vid akademin.

Anknytningen kan vara i form av anställning vid Sahlgrenska akademin, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, andra sjukhus, kliniker inom Västra Götalandsregionen, primärvården eller vid Folktandvården Västra Götaland. Anknytning kan också föreligga genom

anställning vid företag med nära samarbete med Sahlgrenska akademin eller i annan form där nyttan för akademin bedöms av berörd prefekt.

Bedömning av ansökan om docentur

En av styrelsen utsedd kommitté bereder ansökningarna till docent vid Sahlgrenska akademin enligt regler i Sahlgrenska akademins arbetsordning.

Prefekten vid berörd institution bedömer den vetenskapliga, pedagogiska och ämnesrelaterade kompetensen och redogör för den sökandens självständighet, pedagogiska verksamhet samt lärarskicklighet. Av prefektens yttrande ska även framgå vilken nytta för forskningen och undervisningen inom Sahlgrenska akademin som den aktuella docenturen förväntas medföra.

Den sökandes vetenskapliga, pedagogiska och ämnesspecifika kompetens ska därefter bedömas av minst en extern sakkunnig.

Överflyttning av docentur och byte av ämne

Docent, vid annan fakultet inom Göteborgs universitet eller vid annat lärosäte, kan efter ansökan få docenturen överflyttad till ett ämne vid Sahlgrenska akademin. Docent vid Sahlgrenska akademin kan också ansöka om att få docenturen överflyttad till ett annat ämne vid akademin. Vid bedömningen av sådana ansökningar används det fastställda regelverket i tillämpliga delar och omfattning och bör bedömas genom ny extern sakkunnig granskning.

Upphävande av anknytningen till Sahlgrenska akademin

Skulle en docent bedömas ha förlorat anknytningen till Sahlgrenska akademin eller handlat på ett sätt som allvarligt skadar akademins anseende, kan fakultetsstyrelsen besluta att docentens anknytning till akademin ska upphävas. Docenten förlorar då de rättigheter och skyldigheter som följt av anknytningen.